

Foinsí féideartha don tionscadal uile-oileáin staire

Tá réimse foinsí ar fáil le cuidiú le scoileanna taighde a dhéanamh ar thréimhse 1912-1922. Is túsphointe úsáideach taighde iad na foinsí eolais atá liostaithe thíos.

Scoilnet

www.scoilnet.ie Is í an Roinn Oideachais agus Scileanna a mhaoiníonn an suíomh gréasáin seo agus is í an tSeirbhís Forbairt Ghairmiúil do Mhúinteoirí (SFGM) a chuireann ar fáil é. Cuirtear ar fáil air breis agus 3,100 acmhainní digiteacha atá nasctha le curaclaim staire le haghaidh bunscoileanna agus iarbhunscoileanna chomh maith le rochtain cheadúnaithe laistigh den scoil chuig Cartlann Nuachtán na hÉireann agus Cartlann Dhigiteach an Irish Times www.scoilnet.ie/scoilnet/tools-for-teachers/

Leabharlanna poiblí áitiúla

Tugann gach leabharlann phoiblí ar fud oileán na hÉireann deis teacht ar réimse d'fhoinsí tánaisteacha a thacaíonn le curaclaim na staire. Tá catalóg ar líne ag gach leabharlann áitiúil ar féidir leabhair ábhartha, beathaisnéisí san áireamh, a chuardach ann. Tá rochtain freisin i ngach leabharlann ar Chartlann Nuachtán an Irish Times. Aimsigh do leabharlann áitiúil agus na seirbhísí a sholáthraítear iontu anseo: <https://www.librariesireland.ie/>

Cartlann Nuachtán na hÉireann

Acmhainn thar a bheith luachmhar is ea Cartlann Nuachtán na hÉireann le haghaidh mionstaidéir ar thréimhse na réabhlóide. <https://archive.irishnewsarchive.com>

Dictionary of Irish Biography

<https://dib.cambridge.org/>: Tá an *Dictionary of Irish Biography* ar an suíomh seo, an foclóir beathaisnéise is cuimsithí agus is údarasaí a foilsíodh riamh maidir le hÉirinn. Tá mionsonraí beathaisnéise ann ar bhreis agus 10,000 duine, lena n-áirítear ailt ar dhaoine a raibh gairmréim thábhachtach acu sa pholaitíocht, sa dlí, sa reiligiún, sa litríocht, san iriseoireacht, san ailtireacht, sna healaíona, sna heolaíochtaí agus sa spórt. Tá rochtain ar an DIB le fáil saor in aisce ar líne ag scoileanna, arna mhaoiniú ag an Roinn Oideachais agus Scileanna.

An Chartlann Mhíleata

www.militaryarchives.ie Molta go hard. Fianaise agus cuntais na gceannairí a tháinig slán, na hiarshaighdiúirí agus na hóglaigh a ghlac páirt in imeachtaí Éirí Amach 1916 agus ina dhiaidh, suas go dtí 1923, chomh maith lena lán cáipéisíocht eile a ghabhann leo a bailíodh ó na rannpháirtithe trí chnuasach ar leith an Military Service (1916-23) Pensions Collection. (www.militaryarchives.ie/collections/online-collections/military-service-pensions-collection). Tá rochtain san acmhainn seo ar thuairiscí maidir le gníomhaíochtaí briogáidí <http://www.militaryarchives.ie/collections/online-collections/military-service-pensions-collection-1916-1923/brigade-activities/>. Acmhainn thar a bheith luachmhar freisin is ea Biúró na Staire Míleata agus tá sé ar fáil ó shuíomh na cartlainne míleata. <http://www.militaryarchives.ie/collections/online-collections/bureau-of-military-history-1913-1921>. Is féidir leat rochtain a fháil ar bhailiúchán irisí, ar ghailéaraithe d'íomhánna, srl.

Litreacha ó 1916

<http://letters1916.maynoothuniversity.ie/learn/> Áirítear le tionscadal The Letters of 1916/ Litreacha 1916, litreacha atá i seilbh ag forais (in Éirinn agus thar lear), chomh maith leo siúd atá i gcnusaigh phríobháideacha. Go dtí seo, tá breis agus 1,800 litir bailithe ina bhfuil

trácht ar Éirí Amach na Cásca, ar litríocht agus ealaín, ar an gCogadh Mór, ar pholaitíocht, ar chúrsaí gnó agus ar an ngnáthshaol.

100 Objects

www.100objects.ie acmhainní ar líne do bhunscoileanna bunaithe ar nithe roghnaithe as 'A history of Ireland in 100 objects'.

Músaeim Náisiúnta, Tuaisceart Éireann (National Museums Northern Ireland)

www.nmni.com Suíomh Iarsmalanna Náisiúnta Thuaisceart Éireann ar a bhfuil naisc chuig Iarsmalann Uladh, Daon-Iarsmalann agus Iarsmalann Iompair Uladh agus Daon-Pháirc Uladh Mheiriceá, a bhfuil an iomad íomhánna, doiciméad agus eolais acu uile. Tá roinnt foinsí staire ag Iarsmalann Uladh lena n-áirítear rannóg faoi leith ina bpléitear le heachtraí a thit amach idir 1912-1922. Áirítear leis seo rogha iontach d'íomhánna ón tréimhse.

An Chartlann Náisiúnta

www.nationalarchives.ie Tá roinnt acmhainní digitithe a bhaineann le stair nua-aoiseach na hÉireann ar fáil ar shuíomh na Cartlainne Náisiúnta i mBaile Átha Cliath. Tá taispeántas ar líne a bhaineann le Conradh Angla-Éireannach 1921 ar fáil air chomh maith. Tá rochtain saor in aisce ar an suíomh freisin ar dhaonáireamh 1911. Lena chois sin, tá ráitis na bhfinnéithe ann ón Bureau of Military History do thréimhse 1912 go 1922.

Leabharlann Náisiúnta na hÉireann

www.nli.ie Tá treoir le fáil ar shuíomh gréasáin Leabharlann Náisiúnta na hÉireann do dhaltáí iar-bhunscoile ar an mbealach le húsáid a bhaint as an iomad acmhainní atá ar fáil sa leabharlann. Lena chois sin, tá cás-staidéir ar líne de Fhrithdhúnadh 1913 ar fáil, agus taispeántas ar líne a bhaineann le 1916.

Oifig na dTaifead Poiblí, Tuaisceart Éireann

<https://www.nidirect.gov.uk/proni> Tairgeann Oifig na dTaifead Poiblí, Tuaisceart Éireann réimse d'acmhainní a d'fhéadfadh a bheith úsáideach ag daltaí. Ina measc seo tá bunachar sonraí inchoardaithe de Chonradh agus Cúnant Sollúnta Uladh.

Coimisiún Uaigheanna Cogaidh Chomhlathas na Breataine

<http://www.cwgc.org/> Cuireann suíomh gréasáin Choimisiún Uaigheanna Cogaidh Chomhlathas na Breataine roinnt acmhainní ar fáil ar imeachtaí an Chéad Chogaidh Dhomhanda. Cuireann sé ar fáil fosta bunachar sonraí inchoardaithe de shaighdiúirí a fuair bás agus iad ag troid in Arm na Breataine.

BBC History

- http://www.bbc.co.uk/history/events/ulster_covenant/ Cuireann suíomh idirlín BBC ar fáil roinnt acmhainní staire. Go háirithe, tá cuntas an-inléite air de Chonradh agus Cúnant Uladh agus eolas ar an gcúlra agus ar imeachtaí eile a bhí ag titim amach ag an am sin.
- www.bbc.co.uk/history/british/easterrising/ Is suíomh ar leith é seo ar imeachtaí, croíphearsana agus tionchar Éirí Amach 1916 agus áirítear leis agallaimh le finnéithe agus le staraithe.

RTÉ

<https://www.rte.ie/centuryireland/> : is suíomh é a dtacaíonn an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta leis agus ina soláthraítear réimhse d'acmhainní chun tacú le staidéar ar an tréimhse 1912-1922.

An Suíomh 'Deich mBliana na gCuimhneachán'

Tá suíomh ag 'Deich mBliana na gCuimhneachán' atá tiomanta don chlár cuimhneachán a bhaineann le heachtraí suntasacha a thit amach i stair na hÉireann agus a tharla idir 1912 agus 1922. Faigheann sé tacaíocht ó An Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta, Century Ireland agus History Ireland.

- <http://www.decadeofcentenaries.com/launch-of-new-ucd-online-exhibition-the-finest-men-alive-documents-of-imprisonment-protest-1916-17/> Forbartha ag [UCD Archives](#) agus tacaíthe ag an Irish Research Council, [ar line anseo tá doiciméad a scríobh príosúnaigh in Éirinn agus sa Bhreatain i 1916-17.](#)
- [Is féidir teacht ar thuilleadh nascanna chun staidéar a dhéanamh ar "The Deich mBliana na gCuimhneachán"](#) ag: <https://www.decadeofcentenaries.com/links/>